

КАТЕДРА ЗА ГРАЂАНСКО ПРАВО

Организација мастер студија на **трговинскоправном модулу** Правног факултета
Универзитета у Београду у 2014/15 години

I СЕМЕСТАР

1) Трговинскоправни послови	20 б. – обавезан предмет
2) Уговорно право осигурања	10 б. – изборни предмет
3) Англосаксонско уговорно право	10 б. – изборни предмет

II СЕМЕСТАР

1) Берзански послови	10 б. – изборни предмет
2) Банкарско уговорно право	10 б. – изборни предмет
3) Саобраћајно право	10 б. – изборни предмет
4) Завршни рад	20 б. – општа обавеза

Да би стекао научно звање мастера правних наука студент мора да положи обавезан предмет и да одбрани завршни рад, као и да положи два изборна предмета са листе понуђених предмета.

Распоред изборних предмета из овог наставног плана може да се измени по семестрима зависно од потреба наставног процеса, о чему се студенти обавештавају најкасније две недеље пре почетка првог семестра. Измена распореда подразумева да се уместо неког од изборних предмета у првом семестру предаје и полаже изборни предмет из другог семестра, или да се одређене школске године неки изборни предмет уопште не предаје, нити полаже.

ТРГОВИНСКОПРАВНИ ПОСЛОВИ

Програм курса трговинскоправних послова

Увод - 1) Појам и извори права трговинскоправних послови, 2) Особености и врсте трговинскоправних послова

Трговинскоправни послови робом и услугама

УГОВОР О ПРОДАЈИ РОБЕ

Појам, састојци, закључење, предмети обавеза уговорника, обавезе продавца и купца, одговорност за неизвршење уговорних обавеза, одговорност продавца за рефлексну штету, заједничка правила за обавезе продавца и купца (узајамност испуњења, антиципативни раскид, накнада штете), правни односи произвођача, продавца и потрошача (купац) – одговорност за материјалне недостатке и гаранција, прелаз ризика и трошкова са продавца на купца (транспортне клаузуле)

МЕЂУНАРОДНА ПРОДАЈА РОБЕ

Бечка конвенција – историја, примена, структура, тумачење

Уговор – појам, тумачење, консензуализам, битни састојци, закључење (понуда, прихват), материјална правила купопродаје (начело пријема и одашиљања, битна повреда уговора, захтев за испуњење), обавезе продавца (испорука, материјални недостаци, права купца), обавезе купца (плаћање цене, пријем испоруке, права продавца). заједничка правила за продавца и купца (антиципативна повреда, накнада штете, виша сила, раскид), посебне врсте продаје (инвестиције, енергија, превозна средства)

Прелаз ризика и трошкова – појам, Incoterms, садржина клаузула

УГОВОРИ О ТРГОВИНСКИМ УСЛУГАМА

Уговор о посредовању - опште карактеристике, обавезе, права и одговорност посредника

Уговор о трговинском заступању - опште карактеристике, обавезе и права заступника, посебни начини престанка уговора о трговинском заступању

Уговор о комисиону - опште карактеристике, врсте комисиона, обавезе и права комисионара, самостално иступање комисионара

Уговор о контроли - опште карактеристике, врсте уговора о контроли, обавезе, права и одговорност вршиоца контроле

Уговор о ускладиштењу - опште карактеристике, врсте складишта, обавезе, права и одговорност складиштара

Уговор о отпремништву - опште карактеристике, обавезе, права и одговорност шпедитера, посебни облици шпедиције

Уговор о грађењу - опште карактеристике, обавезе извођача радова, обавезе наручиоца радова, примопредаја грађевине и радова, одговорност извођача за недостатке грађевине, одговорност пројектанта за недостатке грађевине, одговорност за штету трећим лицима, посебне врсте уговора о грађењу

Уговори о трансферу технологије – појам, састојци, форма, врсте лиценце, обавезе уговорника, подлиценца, рестриктивне клаузуле, престанак

Франшизинг – појам, састојци, врсте, форма, обавезе уговорника, заштита примаоца франшизе

УГОВОРИ О ПРЕВОЗУ

Уговор о превозу робе морем - опште карактеристике, обавезе и права бродара, одговорност бродара, ослобођење бродара од одговорности, реализација штете, заједничка хаварија

Уговор о превозу робе унутрашњим пловним путевима - опште карактеристике, права и обавезе, одговорност

Уговор о тегљењу - опште карактеристике, обавезе уговорних страна, одговорност и правна природа

Уговор о превозу робе ваздухом - опште карактеристике, обавезе и права превозиоца, одговорност превозиоца, ослобођење од одговорности, поступак остваривања накнаде штете

Уговор о превозу робе железницом - опште карактеристике, обавезе уговорника по фазама превоза, права железнице, одговорност железнице, рекламације и тужбе, ослобођење железнице од одговорности

Уговор о превозу робе друмом - опште карактеристике, обавезе и права превозиоца, одговорност превозиоца, рекламације и тужбе ,

Уговор о комбинованом превозу робе - опште карактеристике, одговорност предузетника комбинованог превоза, приговори и тужбе

Послови хартијама од вредности

МЕНИЧНО ПРАВО

Увод - појам и особине, историја, извори права, правна природа, врсте, начела, елементи (битни, претпостављени, факултативни)

Меничне радње - појам меничних радњи, издавање, умножавање, пренос (индосамент и цесија), акцепт, интервенциј, авал, презентација, исплата, протест, нотификација, регрес, тужбе и приговори, амортизација, домицилирана меница, бланко меница, сопствена меница, важније новине Конвенције УН о међународним трасираним и сопственим меницама, неосновано обogaђење, застарелост

ЧЕКОВНО ПРАВО – *Увод* - појам, историја, извори права, значај, правна природа, врсте и

елементи чека

Чековне радње – појам чековних радњи, издавање, умножавање, пренос, авал, интервенција, презентација, исплата, опозив, протест, нотификација, регрес, тужбе, приговори, амортизација, застарелост

РОБНЕ ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

Складишница – појам, значај, издавање, садржина, врсте, пренос, посебне врсте варанта

Теретница – појам, садржина, издавање, врсте, пренос, доказна снага

Товарни лист – појам, садржина, врсте, доказна снага, улога у акредитиву

Исправе комбинованог превоза робе

Напомена – Студенти који положе Саобраћано право, као изборни предмет, ослобођени су материје уговора о превозу робе и робних хартија од вредности, осим складишнице. Ово ослобођење не важи за студенте који упишу мастер студије на модулу у школској години у којој се Саобраћајно право не предаје и полаже по одлуци предметних наставника.

Литература:

Обавезна:

- 1) Мирко Васиљевић, „Трговинско право“, Београд, 2011. или касније издање (делови обухваћени програмом)
- 2) Владимир Стојиљковић, *Међународно привредно право*, Београд, 2003. (део обухваћен програмом) или проф. др Ђуровић, Ђирић, *Међународно трговинско право*, Ниш, 2005. (део обухваћен програмом)
- 3) Јанковец Ивица, *Привредно право*, Београд (делови обухваћени програмом)
- 4) Закон о облигационим односима – чланови обухваћени програмом

Необавезна (допунска):

- 1) Милан Бартош, Зоран Антонијевић, Владимир Јовановић, *Менично и чековно право*, Београд, 1974.
- 2) Зоран Антонијевић, *Привредно право*, Београд, 1989.
- 3) Владимир Капор, Славко Царић, *Уговори робног промета*, Београд, 1996.
- 4) Александар Голдштајн, *Привредно уговорно право*, Загреб, 1980.
- 5) Небојша Јовановић, „Појам уговора у англосаксонском праву“, *Анали Правног факултета у Београду*, 1/2008, стр. 63-88
- 6) Roy Goode, *Commercial Law*, Penguin Books, 1995, 2004.
- 7) Ewan McKendrick, *Goode on Commercial Law*, Penguin Books, London, 2010
- 8) Twomey, Jennings, *Anderson's Business Law*, South Western, US, 2011
- 9) Miller & Jentz, *Business Law Today*, Thomson, South Western, US, 2004
- 10) Mercadal Barthelemy, Patrice Macqueron, *Le droit des affaires en France*, Levebvre, Levallios, 2005
- 11) Morandiere, Rodiere, Houin, *Droit Commercial*, Dalloz, Paris, 1958 (tome I et II)
- 12) Chaudet Francois, *Droit suisse des affaires*, Helbing & Lichtenhahn, Bale, Geneve, Minuch, 2000
- 13) Claus-Wilhelm Canaris, *Handelsrecht*, 24. Auflage, München, 2006
- 14) Јелена Перовић, *Међународно привредно право*, Београд, 2007. (део обухваћен програмом)

Предавачи: проф. др М. Васиљевић, проф. др Н. Јовановић, др Мирјана Радовић, др М. Пауновић (адвокат), Јован Јовановић, секретар ПАС

ОПШТЕ УГОВОРНО ПРАВО

ЕНГЛЕСКИ СИСТЕМ ОБЛИГАЦИЈА И УГОВОРА – Место уговора у систему енглеског права, Извори права, Енглеско уговорно право, Опште и посебно уговорно прав

ПОЈАМ УГОВОРА – Дефициција, Теорија противчинидбе, Врсте противчинидбе,

Двострани и једнострани уговори, Услови, Добročин уговори Привидни уговори,

Улога намере, Одступања од теорије противчинидбе, Теорија естопела, Правни и пословни ризик, Трговински уговор, Бечка конвенција

НАЧЕЛО САВЕСНОСТИ И ПОШТЕЊА

УСЛОВИ ЗА НАСТАНАК УГОВОРА – Врсте, Способност уговарања, Малолетници, Умоболници, Пијанци, Правна лица, Форма уговора, Неформалност, Одступања, Раскид и

измена писменог уговора, Врсте форме, Доказивање садржине писменог уговора, Бечка конвенција

ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА – Процес закључивања, Преговори, Предуговор, Понуда, Прихват понуде, Техника писања уговора

ТУМАЧЕЊЕ УГОВОРА

МАНЕ ВОЉЕ – Преглед, Грешка, Погрешно приказивање,

САДРЖИНА УГОВОРА – Мешање састојака са "terms", Врсте углавака

ДЕЈСТВО УГОВОРА- Опште поређење, Стварноправно дејство, Трећа лица, Промењене околности

ПРЕСТАНАК УГОВОРА – Основна учења, Раскид уговора, Уговорна одговорност

ОПШТА ПИТАЊА ОД ЗНАЧАЈА ЗА УГОВОРНО ПРАВО – Непостојање опште теорије облигација, Уговорна казна, Капара и предујам, Затезна камата, Новчане обавезе, Отпуст дуга, Застарелост

ПОСЕБНО УГОВОРНО ПРАВО (ПОЈЕДИНИ УГОВОРИ)

ПРОДАЈА – Појам, Назив, Разлози и значај купопродаје, Правни извори, Врсте уговора, Разграничења, Форма, Битни састојци (врсте, цена, ствар), Дејство уговора, Прелаз ризика,

Обавезе уговорника, Обавезе продавца (набрајање, предаја, ствари, слобода уговарања, место, време, начин, трошкови, право САД), Обавезе купца (набрајање, преглед ствари,

пријем ствари, плаћање цене), Заштита продавца (врсте заштите, стварноправна средства: врсте, задржавање ствари, залога, заустављање у превозу, препродаја; Облигационоправна

средства заштите продавца: врсте, тужба за цену, тужба за накнаду штете; остала средства заштите продавца, право САД), Заштита купца, Системи регулисања и случајеви заштите,

Пропуштање предаје, Закасна предаја, Неусаглашеност ствари са уговором (значај неусаглашености за права купца, отклоњивост законских правила о неусаглашености,

појам неусаглашености, права купца због неусаглашености, штета због неусаглашености, мања и већа количина), Правне мане, Заштита купца по основу стицања од невласника,

Право потраге, Оброчна продаја, Право САД,

ПОВЕРАВАЊЕ СТВАРИ – Појам, Назив, значај и порекло, Услови настанка (елементи), Врсте поверавања, Разграничења, Престанак уговора и застарелост, Права и обавезе

уговорника, Обавезе примаоца (чување ствари, одржавање ствари, обављање посла, враћање ствари), Права примаоца (набрајање, држање ствари и заштита државине, накнада

за рад, залога), Права и обавезе поверитеља (ваљаност ствари, обавештавање и преглед ствари), Бесплатно поверавање (област примене и врсте), Бесплатна остава (појам, форма и

пажња, употреба ствари и трошкови, Банкарска остава, невољна остава, бесплатно дело или налог, послуга), Наплатно поверавање (област примене и врсте, наплатно дело, правни

извори и област примене, пажња, трајање и накнада, ништавни углавци), Наплатна остава (појам, форма и примена, права и обавезе, одговорност примаоца, залога, консигнација),

Угоститељска остава (појам и оправдање посебног режима, ограничење примене посебног режима, трајање уговорног односа, права и обавезе уговорника, одговорност хотелијера,

ослобођење од одговорности, ограничење одговорности, залога, одговорност осталих угоститеља), Закуп покретних ствари (појам, изрази и правни извори, битна обележја и разграничења, значај и порекло, врсте, форма, битни састојци, обавезе закуподавца, обавезе закупца, одговорност, престанак потрошачког закупа отказом), Ручна залога (појам, правни извори, значај и историја, форма уговора, способност уговарања и предмет залогa, обавезе и права залогодавца, обавезе залогопримца, права залогопримца, престанак уговора и залогa, искуп од залагаоничара)

ЗАСТУПАЊЕ – Појам и разграничење, Правни извори, Значај заступања, Разграничења (разлог разграничења, разлика од независног уговорника, разлика запосленог и независног уговорника), Врсте заступника, Односи код заступања, Однос заступаног и заступника, Уговор о заступању (појам, битни састојци, способност уговарања, форма) Настанак заступања (правни основи /начини/ настанка, споразум, накнадна сагласност, понашање заступаног, нужда, заступање, по сили права у САД), Права и обавезе заступника, Престанак заступања (начини престанка, престанак вољом уговорника, престанак по сили права), Однос заступника и трећег лица (успостављање односа, начело необавезивања заступника, неовлашћено заступање, изузеци од начела), Однос заступаног и трећег лица (дејство заступања, врсте овлашћења, обавештавање трећег лица о заступаном лицу, испуњење уговора преко заступника, Конвенција о заступању) Електронски заступник

Предавачи – проф. др Мирко Васиљевић, Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић, доц. др Мирјана Радовић

Литература

Обавезна – Небојша Јовановић, Увод у *common law* уговорно право, Правни факултет, Београд, 2015.

Допунска (необавезна):

Guenter Treitel, *An Outline of the Law of Contract*, Oxford, 2004

Ewan McKendrick, *Contract Law*, London, 2007

John Cartwright, *Contract Law*, Oxford, 2007

Anderson R., Fox I., Twomey D., *Business Law*, South/Western Publishing Co., Cincinnati, 1987

Atiyah P.S., Adams John, MacQueen, *The Sale of Goods*, Pearson, Harlow, 2005

Cheesman Henry, *Contemporary Business and Online Commercial Law*, Pearson, New Jersey, 2009

Goldman Arnold, Sigismund William, *Business Law*, South-Western, Mason, 2008

Miller Roger, Jentz Gaylord, *Business Law Today*, Tomson, South-Western, Mason, 2003

БЕРЗАНСКИ ПОСЛОВИ

Програм курса Берзанских послова

БЕРЗАНСКИ ПОСАО – појам, особнине, врсте, уговорници

ЗАКЉУЧЕЊЕ БЕРЗАНСКОГ ПОСЛА – начини, берзански налог (појам, форма, садржина, врсте, клаузуле о начину руковања, руковање налогом), извршење налога и закључење посла (начини закључења, место и време закључења, форма посла, закључница)

БИТНИ САСТОЈЦИ БЕРЗАНСКОГ ПОСЛА – ствар (појам берзанске ствари, услови за пуноважност, допуштеност предмета, услови пријема у котацију, начини пријема у котацију, поступак пријема у котацију, прекид и престанак котације, одређеност предмета, могућност предмета), цена (појам, курс, врсте курсева, чиниоци који утичу на креање

курсева, берзанске тенденције, берзански индекс, објављивање курсева (курсна листа), утицајправа у вези са вредносницом на цену, котирање, поремећаји котирања)

ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ПОТРАЖИВАЊА У БЕРЗАНСКОЈ ТРГОВИНИ – појам обезбеђења и врсте односа у којим се јавља, обезбешење у односу клијента и трговца (обезбеђење клијентове тражбине, обезбеђење трговчеве тражбине), обезбеђење између трговаца

ПРЕСТАНАК И ИСПУЊЕЊЕ БЕРЗАНСКОГ ПОСЛА – престанак берзанског посла, испуњење берзанског посла (основни појмови, субјекти и предмет испуњења, време и место испуњења, начин испуњења, испуњење пребијањем, последице неиспуњења берзанских послова)

ОДНОС ТРГОВЦА СА КЛИЈЕНТОМ – купопродаја и налог, одговорност трговца (врсте одговорности, имовинскоправна одговорност)

ПОСЕБНИ БЕРЗАНСКИ ПОСЛОВИ – појам и врсте, прости послови (појам и подела, дневни посао, рочни посао, непреносив и преноси посао, обичан и премијски посао) посао са одустанком (пишманлук), посао распона (стелажни посао), поновни посао, одбитни посао, есконтни посао, посао разлике (диференцијски посао), посао размене (своп посао), сложени послови (врсте, продужни – репортни посао, равнатељски – арбитражни, посао)

БЕРЗАНСКЕ СМИЦАЛИЦЕ – уводна учења (појам и санкционисање), поједине (именоване) смицалице (трговина упућеног, остале смицалице)

Литература – Небојша Јовановић, *Берзанско право*, Београд, 2009 (делови обухваћени програмом)

Предавачи – др Небојша Јовановић, др Вук Радовић, др Мирјана Радовић

БАНКАРСКО УГОВОРНО ПРАВО

Програм курса банкарско уговорно право

I УВОД – појам, предмет и извори, банкарског уговорног права; однос с другим гранама права

II ОПШТИ ДЕО – појам, природа, особине, елементи, врсте банкарских послова; појам банке и клијента, општи услови пословања банака, опште обавезе банке (банкарска тајна, информисање, саветовање и објашњење, идентификација клијента, појачана пажња), одговорност банке и њених службеника, општа права и обавезе клијента (право пребијања, раскид пословног односа, обавеза плаћања накнаде, заложно право банке)

III ПОСЕБАН ДЕО -

1. Депозитни послови – појам, правна природа и врсте депозита, новчани депозит (опште карактеристике, обавезе уговорних страна), улог на штедњу (опште карактеристике, обавезе уговорних страна), неновчани депозит (опште карактеристике, обавезе уговорних страна), депозит хартија од вредности (опште карактеристике, обавезе уговорних страна)
2. Банкарски рачун – правни основ, отварање рачуна, ималац рачуна, врсте рачуна, одобравање и задуживање рачуна, условно одобравање рачуна, извод из рачуна, салдо, сторнирање, накнада за вођење рачуна, прекорачење рачуна, обрачун камата, окончање правног односа у вези са рачуном, текући рачун (опште карактеристике, правни режим и дејство, обавезе уговорних страна)
3. Платни промет (услуге плаћања) - појам и поделе, готовински и безготовински платни промет, организација за платни промет, инструменти безготовинског платног промета, врсте преноса средстава (трансфер одобрења и трансфер задужења), налог за плаћање, овлашћење директног задужења, плаћање путем платних картица, плаћање путем чека, неовлашћено плаћање,

4. Уговор о кредиту – појам, опште карактеристике и врсте уговора о кредиту, закључење уговора (елементи, форма, обавезе банке пре закључења уговора), права и обавезе уговорних страна, посебни начини престанка уговора о кредиту, есконт, ломбард, потрошачки кредит, уговор о револвинг кредиту
5. Уговор о факторингу – појам, опште карактеристике и врсте уговора, правни однос фактора и повериоца, правни однос фактора и дужника, правна природа и разграничење од сродних послова
6. Уговор о форфетингу – појам и опште карактеристике, видови уступања потраживања, равна природа и разграничење од сродних послова
7. Уговор о сефу – појам и опште карактеристике, правна природа, обавезе уговорних страна, законско заложно право банке, престанак уговора
8. Посао инкаса (наплате потраживања) – појам, правна природа и врсте документарног инкаса, правни односи код документарног инкаса, одговорност банке
9. Акредитив – појам, опште карактеристике и врсте акредитива, обични акредитив, правни односи код документарног акредитива, начела документарног акредитива, робна документа код документарног акредитива, поделе документарног акредитива
10. Банкарска гаранција - појам гаранције, гаранција у упоредном праву, правни односи код гаранције, правна природа и разграничења у вези са гаранцијом, елементи (банкарске) гаранције, пренос гаранције и измене основног уговора, врсте (банкарске) гаранције

Литература

Обавезна литература

1. Мирко Васиљевић, *Трговинско право*, Београд, 2012, стр. 350-440
2. Стеван Шогоров, *Банкарско право*, Пословни биро, Нови Сад, 2005
3. Ивица Јанковец, *Привредно право*, Београд, 1999

Допунска литература

1. Зоран Антонијевић, Милан Петровић, Божидар Павићевић, *Банкарско право*, Београд, 1982
2. Christian Gavalda, Jean Stoufflet, *Droit bancaire, Institutions – Comptes – Opérations – Services*, 3e édition, Paris, 1997 или новије издање
3. E. P. Ellinger, E. Lomnicka, R. J. A. Hooley, *Modern Banking Law*, Oxford, 2002 или новије издање
4. Hans-Peter Schwintowski, Frank A. Schäfer, *Bankrecht, Commercial Banking – Investment Banking*, 1997 или новије издање
5. Siegfried Kümpel, *Bank- und Kapitalmarktrecht*, 3. Auflage, Verlag Dr. Otto Schmidt, Köln, 2004 или новије издање

Прописи

1. Закон о облигационим односима (*Сл. лист СФРЈ*, бр. 29/78, 39/85, 45/85, 57/89, *Сл. лист СРЈ*, бр. 31/93), чл. 1035-1088
2. Закон о заштити корисника финансијских услуга (*Сл. гласник РС*, бр. 36/2011)
3. Закон о платном промету (*Сл. лист СРЈ*, бр. 3/02, 5/03, *Сл. гласник РС*, бр. 43/04, 62/06, 111/2009, 31/2011)
4. Закон о банкама (*Сл. гласник РС*, бр. 107/05, 91/2010)

Предавачи и предавања

Предавачи: др Мирко Васиљевић, др Небојша Јовановић, др Вук Радовић,
др Мирјана Радовић.